

R. R. Lalan College – Bhuj

**(Book / Book chapters published
between 2018-2023)**

જ્યોતીન્દ્ર દવેના હાસ્યસાહિત્યનો પ્રસન્નકર અભ્યાસ

ગુજરાતી સાહિત્યમાં હાસ્યનો પર્યાય ગણાયેલા જ્યોતીન્દ્ર દવેના હાસ્યસાહિત્યમાં કઈ કઈ પ્રયુક્તિઓ (ટેકનિક) યોજાઈ છે, તેનો સઘન અભ્યાસ કચ્છ-ભૂજની લાલન કોલેજમાં અધ્યયન કરાવતાં ચૈતાલીબેન ઠક્કરે પીએચ.ડી. નિમિત્તે કર્યો છે. હાસ્યસાહિત્યને માણવું એક વાત છે અને વિવેચકની રીતે હાસ્ય નિષ્પન્ન કરતી વિવિધ પ્રયુક્તિઓને ઓળખવી, તેનો અભ્યાસ કરવો એ એક વિલક્ષણ કાર્ય છે. જ્યોતીન્દ્ર પોતાની જાત ઉપર રમૂજ કરે, ક્યાંક પારસી બોલીના પ્રયોગથી રમૂજની સ્પષ્ટ જમાવે, તો ક્યાંક સંવાદોમાં ઊભી થતી ગેરસમજના માધ્યમથી આપણને સૌને ભરપેટ હસાવે. ક્યાંક નાના પ્રસંગોની રોચક રજૂઆતથી પણ હાસ્યના ફુવારા ઊઠાવે. સર્જકની આ વિવિધ રચનારીતિઓના પરિચયથી આ શોધનિબંધના વાચકને જ્યોતીન્દ્રપ્રતિભાનાં દર્શન થશે. સાથે જ ભાવિ પેઢીના હાસ્યલેખકોને પણ પોતાના સર્જન માટેનું ભાણું મળી રહેશે. પુસ્તકમાં ગુજરાતી હાસ્યસાહિત્યના ઇતિહાસનો પરિચય તેમજ જ્યોતીન્દ્રનાં અન્ય સર્જનોનો વિસ્તૃત પરિચય સમાવવામાં આવ્યો છે, જે આ પુસ્તકની ઉપયોગિતામાં વૃદ્ધિ કરશે. આ પુસ્તકનાં માર્ગદર્શક દર્શનાબેન ધોળકિયાની સૂઝનું દર્શન થાય છે, તો સાથે જ ચૈતાલીબેનના શોધપુરુષાર્થનાં દર્શન થાય છે. ચૈતાલીબેનના હાથે આવાં સંશોધન – વિવેચનનાં કાર્યો મળતાં રહે એ શુભેચ્છા.

– અભય દોશી

ડિવાઇન પબ્લિકેશન્સ અમદાવાદ

Email : divinebooksworld@gmail.com

ISBN: 978-93-90796-21-2

9 789390 796212

જ્યોતીન્દ્ર દવેના હાસ્યસાહિત્યમાં નિરૂપણરીતિ

ચૈતાલી ઠક્કર

જ્યોતીન્દ્ર દવેના હાસ્યસાહિત્યમાં નિરૂપણરીતિ

ચૈતાલી ઠક્કર

**POLITICS OF EDUCATION IN
INDIA**

A PERSPECTIVE FROM BELOW

Edited by
Ramdas Rupavath

Contributors

Amit Rajak, Department of Political Science, University of Hyderabad, Telangana State, India. He has been working on education in West Bengal.

Arnav K. Anjaria, Assistant Professor of Politics and International Relations, Amity University of Social Sciences, New Delhi, India. Expert in China and Tibetan studies. Editor for *EthnoGeoPolitics*. He has published in the field of Tibetan issues.

Bharat Chandra Rout, Fulbright Fellow, USA, Institutions of Eminence Secretariat, University Grants Commission, Ministry of Education, New Delhi, India.

C. Jeevan Kumar, Assistant Professor, Department of Public Policy, Law and Governance, Central University of Rajasthan, Kishangarh, India.

Charu Smita Malik, Assistant Professor at National Centre for School Leadership, National Institute of Educational Planning and Administration, New Delhi, India.

Himanshu Sekhar Mishra, Assistant Professor, Department of Political Science, Utkal University, Odisha, India. He holds a PhD from Jawaharlal Nehru University, New Delhi, India, and has published numerous articles in the field of social justice, law, and governance.

Jakka Parthasarathy, Director (Retd), Tribal Research Centre, Ooty, Bengaluru, India. One of the most renowned academics in India, he has conducted research on Nilgiri tribes, modern housing and education loans from banks, and issues like land alienation, indebtedness, deprivation of rights over forest produce, and lack of basic amenities like drinking water, electricity, and health facilities. He has published many books and articles in national and international journals.

L. Reddeppa, Professor, Centre for Social Development, Rajendar Nagar, Hyderabad, Telangana State, India. He has been working on social, economic, and political issues with reference to primitive vulnerable groups in India.

M.N. Rajesh, Assistant Professor, Department of History, University of Hyderabad, India. His research interests include medieval Indian history, socio-religious movements and polity in South India and the Deccan, and Tibetan history and culture.

Malli Gandhi, Department of Social Sciences and Humanities, RIE, NCERT, Manasagangotri, Mysore, Karnataka, India. His areas of interest include social sciences, Indian history, colonial anthropology, education, Indian Constitution and human rights, tribal education, development of marginalized groups, subaltern studies, and nomadic, semi-nomadic, and de-notified communities. He has authored several books including *Development of De Notified Communities: Policy and Practice* (2006), *De-notified Tribes: Dimensions of Change* (2007).

General English Grammar

comparative

Aa

noun

conditional

negative

verb

Author

Makwana Mehul Pradipbhai

Self Published By:

Makwana Mehul Pradipbhai,
B/d Sarvoday Society,
Rajwadi, Morlidhar Park,
Palitana.
Dist. Bhavnagar, Gujarat.
M. 9978347307

© **Author:** Makwana Mehul Pradipbhai

ISBN: 978-93-5391-846-0

Pages: 80

Price: Rs. 100/-

Designed By: Research Hub Publication, Ahmedabad

Type Setting By: Research Hub Publication, Ahmedabad

Printed By: Research Hub Publication, Ahmedabad

General English Grammar

By Makwana Mehul Pradipbhai

ABOUT THE AUTHOR

Makwana Mehul Pradipbhai

Assistant Teacher in Government Higher Secondary School (Science Stream)- Gadhada(Swamina). Mr. M.P. Makwana has tremendous experience in education field. He has performed his duty both as a vidhya sahayak in Government primary School at Jamvali, Ta- Palitana, Di- Bhavnagar for 2 years and has been working as a Shixan Sahayak in above mentioned school for last 4 years. As a student he completed his U.G and P.G in Shree Krushnakumarsinhaji University, Bhavnagar While achieved the degree of B.Ed from Saurashtra University, Rajkot. He had a very shining career as a student as he achieved the Gold Medal in M.A and stood first in University. Mr. M.P. Makwana added one more feather in the success story of his career by passing the exam of GSET in 2018. Recently, he is doing Ph.D in Bhakta Kavi Narsinh Mehta University on "Post colonialism in the selected works of Arvind Adiga, Kiran Desai, and Arundhati Roy." He has also published several research papers in national or international Journals.

ISBN NO.

978-93-5391-846-0

General English Grammar

Price : 100/-

"Dynamic Pharmacokinetics: Navigating Drug Fate in the Human Body" provides an in-depth exploration of the complex journey drugs undergo within the human body. This comprehensive guide delves into the dynamic aspects of pharmacokinetics, unraveling the intricate processes of drug metabolism, distribution, and elimination. By examining the nuanced interplay between drugs and the body's physiological mechanisms, the book aims to enhance the understanding of how drugs move through various biological systems. From absorption to excretion, readers will gain valuable insights into the factors influencing drug behavior and the implications for therapeutic outcomes. With a focus on real-world applications, this book serves as an indispensable resource for researchers, clinicians, and students seeking a profound comprehension of the dynamic pharmacokinetic landscape.

FOR AUTHOR USE ONLY

Bhavesh Dodiya
Janaki Chauhan
Haresh Ram

Janaki Chauhan, a dedicated research scholar, collaborates with Dr. Bhavesh L Dodiya and Dr. Haresh K Ram, both esteemed assistant professors, in the creation of "Dynamic Pharmacokinetics: Navigating Drug Fate in the Human Body."

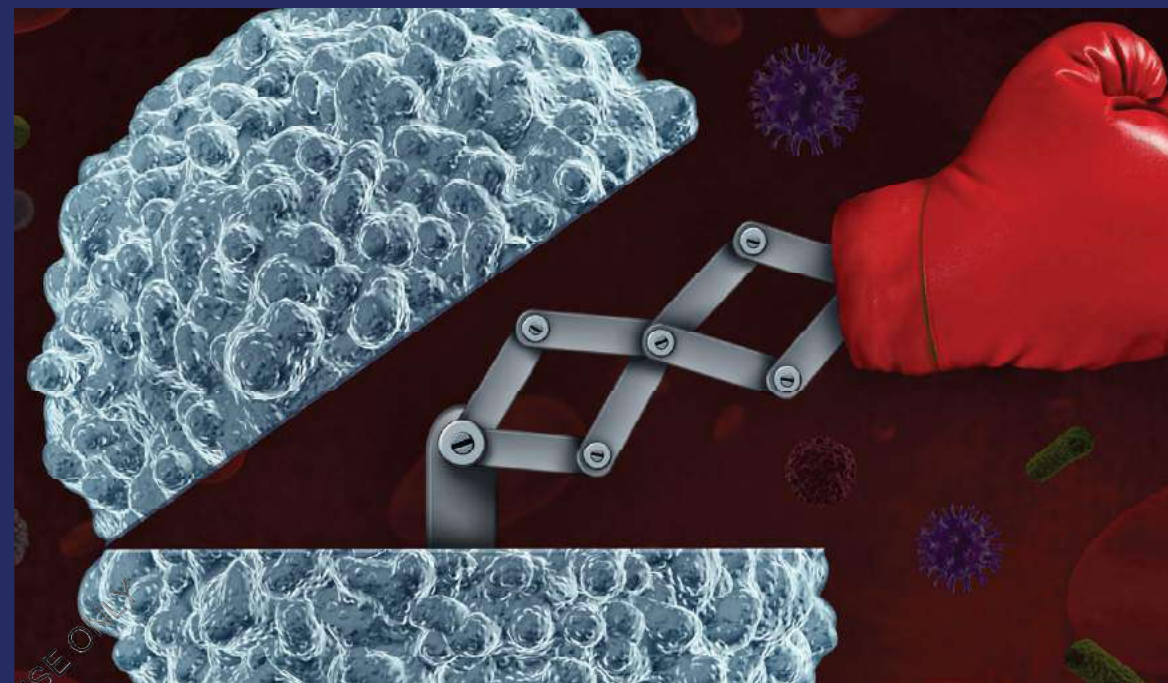
Dynamic Pharmacokinetics: Navigating Drug Fate in the Human Body

Unveiling the Intricacies of Dynamic
Pharmacokinetics: A Comprehensive Exploration of
Drug Metabolism

The book seems an excellent entry point into the complex world of *Absorption, Distribution, Metabolism, Excretion, and Toxicology (ADMET)* in drug development. The book serves as a beginner-friendly guide, providing a foundational understanding of the key characteristics that define a drug's behavior within the human body. It covers basic concepts, terminology, and essential principles, making it accessible to those new to the field. Provides a clear and concise exploration of ADMET, offering readers a solid starting point for further exploration into the intricate world of pharmaceuticals.

Haresh K. Ram
Bhavesh L. Dodiya
Janaki H. Chauhan

Dr. Haresh K. Ram, Assistant Professor at Tolani College, India, brings academic expertise.

Dr. Bhavesh L. Dodiya, Assistant Professor at Lalan College, India, contributes from a teaching and research perspective.

Janaki H. Chauhan, a research scholar at Lalan College, India, adds a fresh perspective.

ADMET for Beginners: A Primer on Drug Characteristics

LAP
LAMBERT
Academic Publishing

FLORISTIC STUDY OF ARID ECOSYSTEM

ECOLOGY AND PHYTOSOCIOLOGY

**EKTA B. JOSHI
HIREN B. SONI
PANKAJ N. JOSHI**

Floral Diversity of Kachchh Arid Ecosystem

A Unique Insight into Xeric Plants

EKTA B. JOSHI
HIREN B. SONI
PANKAJ N. JOSHI

<https://play.google.com/store/books/details?id=SGRxEAAAQBAJ>

નીરવં પ્રકાશન

એજ્યુકેશનલ પબ્લિશર્સ

ISBN 978-81-941657-3-6

₹ 120/-

29, કલ્યાણ ભવન, હેલ્થમોર રેસ્ટોરન્ટ પાસે, રીલિફ રોડ, અમદાવાદ-1
ફોન નં. (ઓ) : 079-25352172, 25323659, 25353320, 25353572
E-mail : info@niravprakashan.com

નીરવં

કાંતિગુરુ શ્યામજી કૃષ્ણવર્મા કચ્છ યુનિવર્સિટીના
જૂન-2016થી અમલમાં આવેલા નવા અભ્યાસક્રમ અનુસાર
પ્રથમ વર્ષ બી.એ. ના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપયોગી

SEMESTER-I

CEHS 102 & OEHS102

આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ

(નવજાગૃતિથી અમેરિકન સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધ સુધી)

લેખક

આભા એચ. ત્રિપાઠી

નીરવં પ્રકાશન

કાંતિગુરુ શ્યામજી કૃષ્ણવર્મા કચ્છ યુનિવર્સિટીના
જૂન - 2016 થી અમલમાં આવેલા નવા અભ્યાસક્રમ અનુસાર
પ્રથમ વર્ષ બી.એ.ના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપયોગી .

SEMESTER - I

CEHS 102 & OEHS 102

આધુનિક વિશ્વનો

ઈતિહાસ

(નવજાગૃતિથી અમેરિકન સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધ સુધી)

:: લેખક ::

આભા એચ. ત્રિપાઠી

નીરવં પ્રકાશન

:: પ્રકાશક ::

નીરવ પી. શાહ

નીરવ પ્રકાશન

એજ્યુકેશનલ પબ્લિશર્સ

29, કલ્યાણ ભવન, હેવમોર રેસ્ટોરન્ટ પાસે, રીલિફ રોડ, અમદાવાદ - 1.

ફોન નં. : (079) 25352172, 25323659, 25353320, 25353572

E-mail : info@niravprakashan.com

₹ 120/-

ISBN : 978-81-941657-3-6

:: ચેતવણી ::

આ પુસ્તકના લખાણ કે તેના કોઈપણ ભાગનો તેમજ શૈલી, ગોઠવણી તથા રજૂઆતનો બીજા કોઈપણ પાઠ્યપુસ્તક, ગાઈડ, મેગેઝિન, સજેશન, કસોટીપત્ર, પેપરલેટ્સ, ઝેરોક્ષ કે અન્ય કોઈપણ પ્રકારના સ્વરૂપે છાપતાં કે ઉપયોગ કરતાં પહેલાં લેખકશ્રીની લેખિત પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી ખાસ આવશ્યક છે.

:: પ્રકાશકની નોંધ ::

નીરવ પ્રકાશન દ્વારા પ્રકાશિત આ પ્રકાશનમાં શક્ય તેટલી ચોકસાઈ રાખી વિષયને ન્યાય આપવા પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. આમ છતાં, કોઈ સંભવિત ત્રુટિ કે હકીકત દોષ રહી ગયેલાં હોય તો તેને કારણે પરીક્ષાનાં પરિણામો તેમજ અન્ય કોઈ બાબતો અંગે લેખક / પ્રકાશકની કોઈ જવાબદારી રહેતી નથી.

:: ગ્રાફિક્સ ::

મૌર્ય ગ્રાફિક્સ

44 - 45, કલ્યાણ ભવન, હેવમોર રેસ્ટોરન્ટ પાસે, રીલિફ રોડ,
અમદાવાદ - 380 001.

Abha Tripathi (M.A., UGC- NET) is an Assistant Professor of History at Shri R.R. Lalan College of Bhuj. She has been teaching History to UG students since 2018. Her areas of interest include among others Ancient History, Archaeology and Cultural History of India.

Book
1

A WORKBOOK OF HISTORY

ISBN :- 978-81-931638-9-4

Price Rs. 50/-*

Published by

SHRI RAMJI RAVJI LALAN COLLEGE, BHUJ

Affiliated to Kachchh University
"NAAC REACCREDITED :B++ (2.80. CGPA)"
rrlalancollege.edu.i

Edited by :-
ABHA H. TRIPATHI

In Accordance With The KSKV Kachchh University New (2016)
Syllabus For The Students Of First Year (Sem 1) B.A.
Core / Open History (CEHS 101 / OEHS 101) (CEHS102 / OEHS 102)

A WORKBOOK OF HISTORY (Book 1)

First Edition – 2019

© **Editors**

Published by

SHRI RAMJI RAVJI LALAN COLLEGE, BHUJ.

(A Govt. Arts and Science College) ESTD. 1953

NAAC Reaccredited at 2.80 CGPA (B++)

rrlalancollege.edu.in

Printed BY : RINNY OFFSET, BHUJ

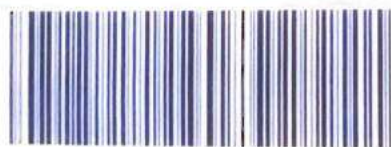
Opp. Anam Ring Road,

Station Road, Bhuj - Kutch. 370 001.

Ph. : 02832 - 252331

Email :- rinyoffset@gmail.com

ISBN :- 978-81-931638-9-4

978-81-931638-9-4

Price Rs. 50/-*

Beat Generation: An Avant-Garde Movement in American Literature

Amin S. Sama
Assistant Professor
Department of English
Bahauddin Government Arts College
Junagadh – Gujarat
aminsama1111@gmail.com

Abstract: The very title, Beat Generation, reflects the wave of change on a massive scale inside and outside literary circles of America. Beat Generation writers are a group of American writers, born between the World Wars which became influential during the 1950s. Essentially anarchic in philosophy, members of the group were called 'beatniks', meaning rejection of tradition. The movement began in San Francisco and drew wide attention with the free verse poem *Howl* by Allen Ginsberg. They had a marked influence on contemporary American literature and the youth movement of the 1960s. The Beat Generation contributed to the larger tradition of American literature, evolving new forms, trends and language. Ginsberg does not follow any rule or convention in his poem *Howl*, and experiments with a new style. Jack Kerouac has written his novel *On the Road* in a scroll type, without any paragraph. William Burroughs has written *Naked Lunch* in chapters which one can read from anywhere, the chronology is not required. They created a new style of writing and a way of living not thinking about what people would say about them. Beats actually propelled a new wave in American literary culture. The present paper will deal with the contribution of the Beat Generation authors and their style of initiating the new trend in American literature resembling the *Avant-garde* of European literature of the 1910s and 1920s.

Key Words: Avant-garde, Beat Generation, beatniks, scroll-type

In the 20th century, American literature touched the zenith of excellence in all modes of literary and artistic creation. The Modern period of American literature was an era of doubt and questioning of the old conventions, rapidly giving place to the new. However, there

Indians, Indianness and the Booker Prize: At a Glance

3

Midnight's Children (1981) by Salman Rushdie – Dr Amin Sama

History of Indian English literature can be divided into three phases: The Imitative Phase (1850 – 1900), The Assimilative Period (1901 – 1947) and The Experimental Phase (1947 – till present). India got a freedom in the year 1947 which is also an important year for the writers. The Post-Independence Indian English period is as experimental as The Modern Age of English literature. Post-Independence Indian English writers have created their valuable space in the realm of English literature. One of the leading figures of Indian English literature is Salman Rushdie. Sir Ahmed Salman Rushdie was born in Bombay in 1947. He is an essayist and novelist. His father belonged to Kashmir who was a lawyer from Cambridge University and a rich businessman. His mother Negin Bhatt was a teacher. Rushdie was raised in Bombay and attended the Cathedral and John Connon Schools in Fort, South Bombay, where he received his education. He studied at Rugby College and obtained a Masters Degree in History at the Cambridge University. He started his career as a copywriter. In the year 2000, he moved to the United States from Britain, where he had previously resided.

His works contain magic realism with historical fiction. According to Encyclopedia Britannica, "whose allegorical novels examine historical and philosophical issues by means of surreal characters, brooding humour, and an effusive and melodramatic prose style. His treatment of sensitive religious and political subjects made him a controversial figure." (The Editors of Encyclopedia Britannica) His works center on the Indian subcontinent and mostly contain themes like migrations to and fro the East and the West. He has been described as a "juggler of words". He was

Plato's Contribution as a Critic

- Mr. Amin Sama

Biography:

Plato (428/429 – 347 BCE) was an Athenian philosopher. He was from aristocrat family. He is one of the most powerful figures in the history of ancient Greek and Western Philosophy. He is also considered as founder of Western religion, spirituality and political philosophy. The famous modern critic A. N. Whitehead says that, "All subsequent philosophy is merely footnote to Plato." If one wants to discuss Western philosophy than Plato would be the first.

During his education, he was probably taught about doctrines of Parmenides, Pythagoras and Cratylus. These doctrines possibly molded him and laid down the foundations for his study of epistemology (which is actually 'study of knowledge') and metaphysics ('study of nature'). When he was young, he met Socrates and was so much influenced by him that Plato quickly became a close associate of Socrates.

Plato was a student of Socrates – a famous philosopher. He was much influenced by the thoughts of Socrates. That could be the reason Socrates is the main character in major works of Plato. A renowned philosopher Aristotle was a disciple of Plato. Along with his mentor Socrates and his student Aristotle, Plato helped to lay the foundations of Western Philosophy and Science. He founded **The Academy** in the 387 which was the ultimate ancestor of modern university. Some powerful figures like: Aristotle, Theaetetus (mathematician) and Eudoxus of Cnidus (mathematician) were associated with the Academy of Plato.

Works:

Plato has penned many famous works. His most of the works are in dialogue form. He was the first person who used dialogue form

---

સર્જકતાનાં મેઘધનુષી શિખરો

(આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય : ડૉ. હર્ષદેવ માધવની કૃતિઓના પરિપ્રેક્ષ્યમાં)

: સમ્પાદકો :

પ્રા. ડૉ. ઉર્વી પી. દવે • પ્રા. ડૉ. દક્ષા કે. જોષી • સુશ્રી ઉર્વશી એચ. સોલંકી

Sarjakatānāṅ Meghdhanuṣī Śikharo
(Dr. Harshdev Madhav Abinandangrath)
Edited by
Prof. Dr. Urvi P. Dave • Prof. Dr. Daksha K. Joshi
Uravashi H. Solanki

ISBN : 978-93-5108-559-1

© જે-તે લેખના લેખકોના

પ્રકાશક :

બાબુભાઈ એચ. શાહ

પાર્શ્વ પબ્લિકેશન

૧૦૨, નંદન કોમ્પ્લેક્ષ, મીઠાખળી ગામની રેલવે ફાટક સામે,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬

ફોન : ૦૭૯-૨૬૪૨૪૮૦૦

•

પ્રથમ આવૃત્તિ : ૨૦૧૬

પ્રત : ૩૦૦

મૂલ્ય : રૂા. ૨૭૫-૦૦

•

લેસર ટાઈપસેટિંગ

પુશ્બૂ ગ્રાફિક્સ

નંદન કોમ્પ્લેક્ષ, મીઠાખળી,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬

•

મુદ્રક :

શ્રી સ્વામિનારાયણ મુદ્રણ મંદિર

૧૨, શાયોના એસ્ટેટ, દૂપેશ્વર રોડ, શાહીબાગ,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪

અનુક્રમ

૧. આગવા મિજાજનાં કાવ્યો... ૭
— વિનોદ ભટ્ટ
૨. કટાક્ષકાવ્યોનો નવતર પ્રયોગ ૧૦
— મધુસૂદન પારેખ
૩. ઊંચી આશાઓ જગાવતો હાસ્યકાવ્ય-સંગ્રહ ૧૫
— રતિલાલ બોરીસાગર
૪. મંત્રનાં રહસ્યો, મંત્રોદ્ધાર અને યંત્રસિદ્ધિઓ ૨૩
— મણિભાઈ પ્રજાપતિ
૫. સંસ્કૃત-ગુજરાતીમાં લખાયેલી અદ્ભુત નવલકથા 'યક્ષની ડાયરી' ૨૬
— દેવહુમા
૬. ભાવકને પ્રકાશમય કરતો કાવ્યસંગ્રહ 'સુધાસિન્ધોર્મધ્યે' ૨૯
— દેવહુમા
૭. પ્રાચીન કથાનકનું નવું શિલ્પ અને જીવનદર્શન 'યક્ષની ડાયરી' ૩૩
— ડૉ. ભરતકુમાર ડી. પરમાર, ડૉ. મહેન્દ્ર એ. દવે
૮. ડૉ. હર્ષદેવ માધવકૃત - "યક્ષસ્ય વાસરિકા" - એક અભ્યાસ' ૪૭
— પ્રા. ડૉ. મહેન્દ્ર એચ. ત્રિવેદી
૯. તવ સ્પર્શે સ્પર્શે - સંસ્કૃતની શકવર્તી કૃતિ ૬૨
— પ્રા. ડૉ. સુભાષચન્દ્ર ગરાસિયા
૧૦. નચ્ચદર્પણ: સંસ્કૃતમાં કૃતિનિષ્ઠ વિવેચનની સ્થાપના ૬૬
— સુશ્રી ડૉ. પારૂલ ચૌહાણ
૧૧. એબ્સર્ડ નાટક સંદર્ભે 'મૃત્યુરયં કસ્તૂરીમૃગોઽસ્તિ'નાં રૂપકોની વિશેષતાઓ ૬૮
— પ્રા. એસ. સી. થોરાત
૧૨. 'યક્ષસ્ય વાસરિકા' - આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્યની પ્રયોગશીલ નવલકથા ૭૪
— ડૉ. ભાવના સોની
૧૩. હર્ષદેવ માધવની મોનો-ઈમેજ કવિતામાં વિવિધ પ્રતીકો ૮૧
— પ્રા. ડૉ. નવઘણસિંહ બી. વાઘેલા
૧૪. કલ્પવૃક્ષ નાટકમાં નિરૂપિત રંગમંચની ક્ષમતા ૮૮
— ડૉ. દીપકભાઈ પી. પારેખ
૧૫. કલ્પવૃક્ષ નાટકમાં નિરૂપિત જીવનસંદેશ અને કવિનો ઉદ્દેશ ૯૧
— સુશ્રી ઉર્વશીબહેન એચ. સોલંકી
૧૬. 'ઋષેઃ ક્ષુબ્ધે ચેતસિ' નવું પ્રસ્થાન ૯૩
— ડૉ. શ્વેતા પ્રજાપતિ
૧૭. 'મિથક'નો નાટ્યાત્મક પ્રયોગ : કલ્પવૃક્ષ ૯૬
— પ્રા. વૃન્દાવન વૈદ્ય

Index

1	Globalization, Liberalization, Cultural किरातार्जुनीयम् में वर्णित शिव स्वरूप में पुरुषार्थ चतुष्टय का विनियोग	7
	डॉ. भरतकुमार डी. परमार	
2	Philosophy for regular lifestyles	12
	Prof. Bhavesh B. Kachhadiya	
3	Vivekananda's Karmyoga and Bhagavad Gita: ethical path for Salvation	34
	Dr. Dharmistha H. Gohil	
4	Persian Language and Literature under the Samanid Period	43
	Prof. Dheeraj Kumar Verma	
5	'अंगदनी पग' नवलकथां मानवीय संवेदन दिव्या वाधेश्वरी	51
6	कबीर की दार्शनिकता पर उपनिषदों का प्रभाव डॉ. गार्गी शाह	55
7	PERSPECTIVE OF INDIAN ECONOMY Dr. Gita Pandya	63
8	वशाजारा जति अने अनां लोकागीतो जे. के. उमरेठिया	70
9	History, Memory and Myth in Mo Yan's <i>Red Sorghum: A Novel of China</i> Prof. Jaykumar Buddhadev	78
10	उच्च शिक्षणनी गुणवत्तानी जणवशीमां भूतपूर्व विद्यार्थीओनी भूमिका डॉ. कमलेश अ. पटेल	88
11	कालिदास का साहित्यवैभव किंजल बारोट	91
12	भर्तृहरिकृत नीतिशतकमां मानवीय मूल्य डॉ. मधेशकुमार अ. पटेल	95

TWILIGHT

DR. GITA PANDYA

**TWILIGHT: COLLECTION OF RESEARCH ARTICLES EDITED
BY DR. GITA PANDYA**

ISBN: 978-93-5108-967-4

© EDITOR AND WRITERS

FIRST EDITION: JANUARY 2019

PRICE: 250-00 Rs.

EDITOR:

DR. GITA PANDYA

COVER ART AND DESIGN:

PROF. NISARG AHIR

PUBLISHED BY

GOVERNMENT ARTS COLLEGE

SHREE K. K. SHASTRI EDUCATIONAL INSTITUTE

MANINAGAR, AHMEDABAD

PUBLICATION SUPPORT AND DISTRIBUTION

PARSHWA PUBLICATION

102, NANDAN COMPLEX

MITHAKHALI, AHMEDABAD-6

અનુક્રમણિકા

અ.નં.	લેખનું શીર્ષક	લેખકનું નામ	પૃ.નં.
	સર્વસ્વ ઈશ્વરને શરણે...	સ્વામી સચ્ચિદાનંદજી	IV
	અંતિમ પડાવ	ડૉ. ગીતાબહેન મહેતા	VII
	મનોગત	ડૉ. મુકુન્દભાઈ પટેલ	IX
૧.	મૃત્યુ: સમય અને પારનું જીવન	ડૉ. મુકુન્દભાઈ એચ. પટેલ	૧
૨.	મૃત્યુ: એક મંગલમય ઘડી (બૌદ્ધદર્શન મીમાંસા)	પ્રો. યશવન્ત વાઘેલા	૬
૩.	॥ મૃત્યોર્માઅમૃતમ્ ગમય ॥	ડૉ. અચિંતા જે. યાજ્ઞિક	૧૧
૪.	મૃત્યુ: બિહામણું કે સોહામણું ?	ડૉ. જયેશ એલ. માંડણકા	૨૪
૫.	મૃત્યુની સ્વરૂપગત વિચારણા	ડૉ. ભરત ડી. પરમાર	૩૨
૬.	પુરાણો, ધર્મશાસ્ત્રો અને વિવિધ ચિંતકોની દૃષ્ટિએ મૃત્યુ	ડૉ. ધીરજભાઈ વણકર	૩૭
૭.	મૃત્યુની અમૃતવિદ્યા-કઠોપનિષદના સંદર્ભમાં	ડૉ. અંજના મહેતા	૪૬
૮.	જે. કૃષ્ણમૂર્તિનું મૃત્યુચિંતન	ડૉ. મોહનભાઈ જે. યાવડા	૫૩
૯.	મૃત્યુ: સત્યનું સ્વરૂપ	શ્રી ગણપતભાઈ એસ. ચૌહાણ	૬૩
૧૦.	ઓશો રજનીશનું મૃત્યુ ચિંતન	ડૉ. પૂર્વી દેસાઈ	૭૦
૧૧.	મહાભારતમાં વર્ણિત મૃત્યુકથા-એક ચિંતન	પ્રો. હરિલાલ કે. ઉમરેટિઆ	૭૫
૧૨.	ગીતાની દૃષ્ટિએ મૃત્યુ અને તેની પ્રક્રિયા	ડૉ. તેજની મુન્શી	૮૦
૧૩.	॥ મૃત્યોર્મુક્ષીયમાડમૃતાત્ ॥	ડૉ. અલકા આર. ત્રિવેદી	૮૫
૧૪.	ધ લાસ્ટ એક્ઝિટ... મૃત્યુ વિષયક વિચારણા ખ્રિસ્તી અને હિંદુ ધર્મ સંદર્ભે	પ્રો. અરવિંદ ડબલ્યુ. વાઘેલા	૯૨
૧૫.	મૃત્યુ અમૃતનું દ્વાર	ડૉ. નયના વી. ચુડાસમા	૧૦૦
૧૬.	મૃત્યુ પહેલાં અને પછી	ડૉ. અમીતભાઈ એન. પટેલ	૧૦૬
૧૭.	સમ્મુખે શાંતિ પારાવાર: રવીન્દ્રનાથ ટાગોરનું મૃત્યુ ચિંતન	પ્રો. કે.કે. બુધ્ધભટ્ટી	૧૧૧
૧૮.	મૃત્યુનું સ્વરૂપ ઓશોની દૃષ્ટિએ	ડૉ. બાબુલાલ સી. પંચાલ	૧૧૭
૧૯.	હિંદુ ધર્મ અને મૃત્યુ	ડૉ. ભરત જે. ઠાકોર	૧૨૪
૨૦.	ઉમાશંકર જોશીની દૃષ્ટિએ મૃત્યુચિંતન	ડૉ. પૂર્વીબેન ઓઝા	૧૩૦
૨૧.	ગીતાની દૃષ્ટિએ મૃત્યુ	પ્રો. દર્શન કે. વડોદરિયા	૧૩૯

Different Sounds of Death

by

Dr. Mukundbhai Haribhai Patel

ISBN : 978-93-5108-727-4

(c) શ્રીમતી મંજુલાબેન મુકુંદભાઈ પટેલ
૧૨, શ્રીજી બંગલોઝ, કઠવાડા રોડ,
નવા નરોડા, અમદાવાદ-૩૮૨૩૩૦

સંપાદક: ડૉ. મુકુંદભાઈ હરિભાઈ પટેલ
અમદાવાદ

મો. ૯૮૨૪૦ ૧૩૯૯૩

પ્રકાશક : બાબુભાઈ હાલચંદ શાહ
પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
૧૦૨, નંદન કોમ્પ્લેક્ષ, મીઠાખળી ગામના રેલવે ફાટક સામે,
અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૬
ફોન : (૦૭૯) ૨૬૪૨૪૮૦૦

પ્રથમ આવૃત્તિ : વર્ષ ૨૦૧૬

પ્રત : ૫૦૦

મૂલ્ય : રૂ. ૩૦૦/-

મુદ્રક : શાર્દૂલ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
૬, રંભા કોમ્પ્લેક્ષ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સામે,
ઈન્કમટેક્ષ, આશ્રમરોડ, અમદાવાદ-૧૪
ફોન : ૦૭૯-૨૭૫૪૧૩૦૬

મૃત્યુના વિવિધ સ્વર

સંપાદક : ડૉ. મુકુંદભાઈ એચ. પટેલ

५२. अभिज्ञानशाकुन्तलम् में निर्वचन - आदर्श डी. बालधा..... ४२१
५३. गर्भाधान एवं प्रजनन-विज्ञान - डॉ. समीरकुमार के. प्रजापति ४३२
५४. आधुनिक खगोलशास्त्र की शाखाएं और
आत्मनिर्भरता - डॉ. भरतकुमार डी. परमार ४४१
५५. संस्कृत वाङ्मय में विज्ञान - आशियानाबानु अब्दुलकैयुम शेख ४४७
५६. संस्कृत वाङ्मय में प्रशासन - महेन्द्रभाई बी. परमार ४५५
५७. भारतीय बौद्धिक सम्पदा -
वैदिक गणित की बौद्धिक सम्पदा - डॉ. अलका एन. चौहान ४६५
५८. संस्कृत वाङ्मय में आयुर्वेद विज्ञान - नन्दन ए. पण्ड्या..... ४७७
५९. संस्कृत साहित्य में प्रजनन विज्ञान - परमार काजल दलसुखभाई..... ४८३
६०. चरकसंहिता - मनावोत्कर्ष जन्मजात
संस्कारों का अवदान - पियूष वि. लिम्बासिया ४८८
६१. शुक्रनीति की शासनव्यवस्था एवं प्रासङ्गिकता - डॉ. जिज्ञासा वी. सोलंकी..... ४९९
६२. श्रीमद् भगवद् गीता में निर्दिष्ट योग एवं स्वास्थ्य - डॉ. हसमुख एस. बारोट..... ५०६
६३. वैदिक वाङ्मय में अर्थव्यवस्था - रविशंकर महापात्र..... ५१०
६४. संस्कृत साहित्य में आयुर्वेद : अथर्ववेद के संदर्भ में - पटेल प्रियंका अजयभाई..... ५१७
६५. संस्कृत वैदिक साहित्य में बौद्धिकात्मनिर्भरता - भाविनकुमार जीवलभाई गांगोडा . ५२३
६६. संस्कृत वाङ्मय में धातुविज्ञान - परमार भारतीबेन प्रभुभाई ५२३
६७. संस्कृत वाङ्मय में स्मृति एवं पुराणोक्त राजनीति - डॉ. गीता भूत..... ५३३
६८. पुराण साहित्य में उपलब्ध औषधियों का
परिचय एवं आयुर्वेदीय महत्त्व - पठान साहेराबानु अनवरखान ५४०

प्रकाशकः

डॉ. दशरथ जादवः

कुलसचिवः

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

राजेन्द्रभुवनमार्गः, वेरावलम् - ३६२ २६६

गीर-सोमनाथजनपदम् (गुजरातम्)

दूरभाषः - 02876-244532

www.sssu.ac.in

डॉ. जयेन्द्रसिंह जादवः

महामात्रः,

गुजरात-साहित्य-अकादमी,

प्रथमतलम्, अभिलेखागारभवनम्, सेक्टर-१७

गान्धिनगरम् - ३८२०१७ (गुजरातम्)

दूरभाषः - 079-23256797, 98

www.sahityaacademy.gujarat.gov.in

सहायकसम्पादकः समन्वयकश्च

डॉ. कार्तिक पण्ड्या

संशोधनाधिकारी, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावलम्

© *Shree Somnath Sanskrit University, Veraval - 2022*

Note: The statements and views expressed by the authors of articles in this conference proceeding are their own and not necessarily of the editors. The responsibility of the facts stated, opinions expressed, or conclusions reached, is entirely that of the author of respective research articles and that Shree Somnath Sanskrit University accepts no responsibility for them. All authors are responsible for plagiarism.

संस्करणम् - प्रथमम्

वर्षम् - सितम्बर, २०२२

प्रतिकृतयः - ३५०

ISBN - 978-93-83097-53-1

मूल्यम् - ₹ १५४०

मुद्रकः - झेनिथ ग्राफिक्स

ब्रज-प्लाजा, जैन देरासर मार्गः, वेरावलम् - ३६२ २६६,

जि. गीर-सोमनाथः, गुजरातम्

(i)

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयग्रन्थमाला - २५

भारतस्य बौद्धिकात्मनिर्भरतायां संस्कृतशास्त्राणां भूमिका (राष्ट्रीयपरिसंवादे प्रस्तुतानां शोधलेखानां सङ्ग्रहः)

प्रधानसम्पादकः

डॉ. ललितकुमार पटेलः

का. कुलपतिः, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावलम्

सम्पादकः

डॉ. जानकीशरण आचार्यः

सहायकाचार्यः, दर्शनविभागः, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावलम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः,
वेरावलम्

संस्कृत-साहित्य-अकादमी
गान्धीनगरम्

हिन्दी कहानी की रचना प्रविधि

एवम्

विकासरेखा के सोपान

(मूर्धन्य कहानीकारों के छबि चित्रों के साथ)

:: Author ::

डॉ.भरतभाई के.बावलिया

हिन्दी विभाग - सहायक प्राध्यापक

श्री आर.आर.लालन कॉलेज भुज-कच्छ।

PUBLISHED BY

HEMCHANDRACHARYA INTERNATIONAL PUBLISHING HOUSE

H.Q AT & POST-CHAVELI, TA-CHANSMA,
DIST-PATAN NORTH GUJARAT, INDIA, ASIA

www.iphouseindia.com

साहित्य विमर्श
(हिन्दी शोध आलेखों का संग्रह)

:: Author ::

डॉ.भरतभाई के.बावलिया
हिन्दी विभाग - सहायक प्राध्यापक
श्री आर.आर.लालन कॉलेज भुज-कच्छ।

PUBLISHED BY

THE NEW ERA INTERNATIONAL PUBLISHING HOUSE

H.Q AT & POST-CHAVELI, TA-CHANSMA,
DIST-PATAN NORTH GUJARAT, INDIA, ASIA

www.iphouseindia.com

कालायुग

(देश विभाजन पर आधारित कालजयी हिन्दी कहानियाँ)

संपादक

डॉ. भरत के. बावलिया
डॉ. फिरोजबेग एस. मिर्जा

स्वाति अकादमी, दिल्ली

कागभगोडा

— एक अध्ययन

संपादक

डॉ. जितेन जे. परमार

◆ अनुक्रमणिका ◆

१. हिन्दी व्यंग्य निबंध : स्वरूप एवं विकास । १
प्रा. ज्योति दिहोरा
२. इंटरव्यू मुफ्तलाल का होना डिप्टी कलेक्टर का सार । २९
डॉ. संजय चावड़ा
३. निबंध कला के तत्व के आधार पर 'एक तृप्त आदमी' निबंध की
समीक्षा । ३४
अथवा
निबंध कला के तत्व के आधार पर 'एक तृप्त आदमी' निबंध का
मुल्यांकन ।
जितेंद्र ए. परमार
४. 'साहब महत्वाकांक्षी' निबंध में व्यक्त वैचारिकता । ४१
डॉ. एन. ओ. भालिया
५. 'अनशनकारी' निबंध में हरिशंकर परसाई की साहित्य -
सृजनदृष्टि । ४८
- डॉ. पूनम मोरी
६. 'एक दीक्षांत भाषण' में व्यक्त संवेदनशीलता । ५५
प्रा. डॉ. भरत के. बावलिया
७. 'बेईमानी की परत' निबंध का सार । ६३
प्रा. डॉ. तृप्ति रंगपरिया
८. 'रामभरोसे का इलाज' में व्यक्त संवेदनशीलता । ६९
डॉ. राजीव डांगर

Translation Studies: A Brief Review of History

Manoj B. Chhaya

Abstract

The status of translation studies as a discipline has been variously questioned and has been an issue of debate. However, it is generally accepted that the field is perhaps as old as language. It is a general practice to locate a discipline in history to validate its roots. There have been various attempts to locate the exact period of beginning of translation as a discipline. Largely academicians give their consensus for the period of Roman Classicism as the origin of translation. Yet, the characteristics and types of translation studies as we know it today can be traced back to the second half of the twentieth century. This paper surveys some of the major developments and 'turns' in the history of the discipline and outlines the major changes. The paper draws from and comments on some of the well-known views in the field and also touches upon the Indian scenario. It concludes by looking forward to the 21st century developments.

Keywords: Translation Studies, Comparative Literature, Translatology, Practical Translation.

Introduction

Although the discipline of translation studies in its current form started evolving only in the second half of the twentieth century, the treatises and notes of the scholars throughout history show a considerable amount of the views on the subject. It is a general practice to locate a discipline in history to validate its roots. As Susan Bassnett remarks, no discussion of translation can be complete without looking at the history of translation – both as a practice and as theoretical discipline (Bassnett-McGuire 39). In the wake of the 21st century, there is no denying the fact that the discipline of translation studies not only exists but also is a well-developed field of study in its own right. Starting from its initial phase as a discipline in

**Worldwide Circulation through Authorspress Global Network
First Published in 2022**

by

Authorspress

Q-2A Hauz Khas Enclave, New Delhi-110 016 (India)

Phone: (0) 9818049852

E-mail: authorspressgroup@gmail.com

Website: www.authorspressbooks.com

Translation Trails

ISBN 978-93-5529-079-3

Copyright © 2022 Editors

Concerned authors are solely responsible for their views, opinions, policies, copyright infringement, legal action, penalty or loss of any kind regarding their articles. Neither the publisher nor the editors will be responsible for any penalty or loss of any kind if claimed in future. Contributing authors have no right to demand any royalty amount for their articles.

Printed in India at Thomson Press (India) Limited

Manoj Chhaya

R.R. Lalan College, Bhuj

Abstract

Although more than a decade old, postmethod pedagogy is so inclusive in its rejection of any 'method' that it will continue to be relevant for a long time. Even eclectic approach ends up being a method for postmethod condition. The postmethod condition gives the authority to teachers to make decisions and generate innovative techniques specific to their own classroom. This paper focuses on using task-based instruction to teach literature at undergraduate level and argues that task-based instruction (TBI) in this context is very much an approach fitting to the philosophy of postmethod pedagogy. Ellis (2009) asserts that there is no single way of practising task-based instruction. This flexibility in task-based instruction allows it to be classified under postmethod philosophy. Although primarily intended for language instruction, the researcher has applied TBI to teaching literature. In this sense too it is a postmethod approach to teaching literature. Thus it is possible to look at TBI in the broader context of postmethod pedagogy to teach literature, in which tasks provide necessary context to students and focus on the intended form. The experimental study used as the basis for the above contentions uses post-test only design and combines qualitative and quantitative methods to conclude that task-based instruction with postmethod philosophy significantly improves learner's comprehensive and literary competence.

Keywords: Postmethod Pedagogy, Task-based Instruction, Teaching of Literature, Literary Competence

The word "postmethod" instantly reminds one of the broader paradigm of postmodernism. Essentially, it is undeniable that the postmethod pedagogy is postmodern in its approach to teaching and learning. As Brown (2002) suggests, the need for postmethod pedagogy was felt in the 1990s, when it was observed that no single method or pedagogical approach can solve the cause of teaching foreign languages. Postmethod philosophy

Postmethod Pedagogy and Reflections in ELT

Edited by

Anil Varsat, Mayur Parmar and Rajnikant Dodia

All the rights are reserved with the editor/s. no part of this book can be reprinted or professionally used without the prior written permission of the editor/s. All publication rights are reserved with the publisher.

Published by

16 / 27

H M Patel Institute of English Training and Research,

Vallabh Vidyanagar, Gujarat (India)

www.hmpenglish.com

ISBN: 978-81-931777-1-6

1st Edition: December-2020

Price: 250/- Rs.

महर्षिव्यासविरचिते
विष्णुपुराणे षष्ठेऽंशे नियताध्यायाः
(अध्याय १-५)

डॉ. मेहुल भो. शाह

Vishnupurāne shashthānshe niyatādhyāyāh

(Adhāya - 1 - 5)

with introduction and translation

by Dr. Mehul Shah

ISBN : 978-93-86651-71-7

@ સર્વ હકક લેખકને સ્વાધીન

દ્વિતીય સંસ્કરણ - ૨૦૧૬

ટાઈપ સેટિંગ્સ :

સમીરિકા ગ્રાફિક્સ,

વાયડા ડેલો, ડો. મહેતા માર્ગ,

ભુજ - ૩૨૬૭

મુખપૃષ્ઠ ડિઝાઈન:

શાહ ઈન્ફોસીસ, ભુજ

પ્રકાશક:

એમ.એન.એસ. પબ્લિશીંગ હાઉસ, દિલ્હી

પુરોવચન

પુરાણ સાહિત્ય સંસ્કૃત વાણ્યમનું મહત્વનું અંગ છે. તેનું બૃહદ્ સ્વરૂપ અનેક પ્રકારનું પ્રાચીન જ્ઞાન સંગ્રહીને બેઠું છે. સંસ્કૃત સાહિત્યના વિદ્યાર્થીઓ માટે પુરાણોનો પરિચય સામાન્ય રીતે અનુસ્નાતક કક્ષાએ કરાવાતો હોય છે. પરંતુ તેની શૈલી એટલી અદારી નથી કે તે સ્નાતક કક્ષાએ ન ભણાવી શકાય. આથી કચ્છ વિશ્વવિદ્યાલયની અભ્યાસ સમિતિએ સેમેસ્ટર પદ્ધતિના પાઠ્યક્રમમાં પુરાણ સાહિત્યનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓને થાય તે માટે વિષ્ણુપુરાણના છઠ્ઠા અંશના પ્રથમ પાંચ અધ્યાયોને સમાવવાનું નક્કી કર્યું. પરંતુ આ નિયતાંશનું કોઈ ખાસ પુસ્તક ન હોવાથી વિદ્યાર્થીલક્ષી પુસ્તક તૈયાર કરવું એવો મનોમન નિશ્ચય કર્યો. આ પુસ્તક તેનું પરિણામ છે. મારો આ પ્રકારનો પ્રથમ પ્રયાસ હોવાથી તેમાં કોઈ ચૂક જણાય તો ધ્યાન દોરવા સુહાજનોને નમ્ર અનુરોધ છે.

પુરાણ સાહિત્યનો વ્યાપ અત્યંત વિશાળ છે. સમકાલીન અનેક વિષયોનો સમાવેશ થયો હોવાથી પુરાણોનું સ્વરૂપ પણ જ્ઞાનકોશ સમાન બન્યું છે. કુલ ૧૮ ખ્યાતિપ્રાપ્ત પુરાણોમાં વિષ્ણુપુરાણનું સ્થાન અન્યતમ છે. તેને વિદ્વાનોએ 'પુરાણરત્ન' કહી સન્માન્યું છે. ભાગવતપુરાણ કરતાં પ્રાચીન હોવાને લીધે આ ગ્રંથ વૈષ્ણવ સંપ્રદાયનો આધારભૂત ગ્રંથ છે. પ્રાચીનતમ પુરાણોમાં આની ગણતરી થતી હોવાથી તેનું અભ્યાસ વિષયક મૂલ્ય ખૂબ ઊંચું છે.

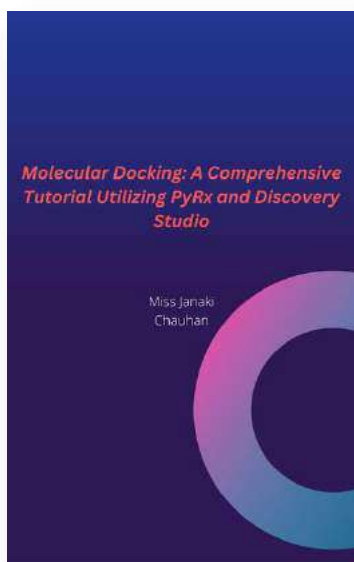
સ્નાતક કક્ષાએ આ પુરાણનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓને ચોક્કસપણે પુરાણસાહિત્યના સઘન અભ્યાસ પ્રત્યે પ્રેરિત કરશે.

આ પુસ્તકને સ્થૂળ દેહ આપવા માટે એમ.એન.એસ. પબ્લિશીંગ હાઉસ, દિલ્હીનો આભાર માનું છું.

તિથિ: કારતક સુદ ૧૧(દેવદિવાળી), વિ. સં. ૨૦૭૩

૧૧/૧૧/૨૦૧૬, શુક્રવાર

સ્થળ: ભુજ - ૩૨૬૭

[Show Bookstore Categories](#)

Molecular Docking: A Comprehensive Tutorial Utilizing PyRx and Discovery Studio

By Miss Janaki Chauhan Dr. Bhavesh Dodiya

Ebook
USD 0.00

[Add to Cart](#)

Share

Description: Unlock the potential of molecular docking in drug discovery with this authoritative guide written by Janki Chauhan a seasoned researcher and expert in computational chemistry. "Molecular Docking with PyRx and Discovery Studio" is a must-have resource for scientists, students, and professionals seeking to harness the power of cutting-edge software tools in the field of drug design.

Inside this book, you will embark on a journey through the fascinating world of molecular docking, a critical component of modern drug discovery. The book is a comprehensive and hands-on tutorial that demystifies the complexities of molecular docking and provides step-by-step instructions on using two of the most powerful tools in the field: PyRx and Discovery Studio.

Key Features:

A Practical Approach: This book takes a practical approach, guiding you through real-world examples and exercises that illustrate how to perform molecular docking simulations effectively.

Software Mastery: Learn how to navigate and utilize PyRx and Discovery Studio to perform docking experiments, analyze results, and make informed decisions in drug discovery.

In-Depth Insights: Gain a deep understanding of the principles behind molecular docking, scoring functions, and ligand-receptor interactions, ensuring you have a solid foundation in computational chemistry.

Case Studies: Explore case studies and examples from the pharmaceutical industry, showcasing how molecular docking has played a pivotal role in the development of life-saving drugs.

ભારતનો ઇતિહાસ (મરાઠા યુગ)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. છાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5321-550-7

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. ૧૨૦૬ થી ઈ.સ. ૧૫૨૬)

પ્રકાશક :

ડૉ. એન. એન. છાંગા

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૨૦-૨૧

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5408-236-8

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ (ફ્રાન્સની ક્રાંતિથી રાષ્ટ્રસંઘ સુધી)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. ઇાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5346-210-9

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. ઇાંગા

યુરોપનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. ૧૯૨૦ થી ઈ.સ. ૧૯૫૦)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. છાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5321-374-9

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. ૧૨૦૬ થી ઈ.સ. ૧૫૨૬)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. છાંગા

મુ. પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5321-861-4

કિંમત રૂપિયા - ૧૧૫/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ (મોર્ય યુગથી ઈ.સ. ૬૫૦ સુધી)

પ્રકાશક :

ડૉ. નંદલાલ એન. છાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5346-347-2

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

આધુનિક વિશ્વની મુખ્ય ક્રાંતિઓ

પ્રકાશક :

નદલાલ એન. ઇાગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૨૦

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5408-744-8

કિમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનુ લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. ઇાગા

નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦ મુજબ ક્રાંતિગુરુ
શ્યામજી કૃષ્ણ વર્મા કચ્છ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન કોલેજોમાં
ચાલતા B.A. MAJOR અર્થશાસ્ત્ર સેમ-૧ માટે વર્ષ
૨૦૨૩થી અમલી થયેલ નવા અભ્યાસક્રમ અનુસાર

ભારતીય અર્થતંત્ર: ૧

INDIAN ECONOMY: 1

પેપર કોડ અને નંબર: DSCM-૧૦૨

લેખકશ્રી:-

પ્રા. રમેશ એન. વરચંદ,
મદદનીશ પ્રાધ્યાપક(અર્થશાસ્ત્ર) વર્ગ-૨,
શ્રી આર. આર. લાલન કોલેજ, ભુજ.

વર્ષ: ૨૦૨૩

Chapter 16

TOURISM SECTOR IN INDIA

Rameshbhai N. Verchand¹⁷

The travel and tourism industry are one of the crucial sectors driving socio-economic growth in an economy, which is evident by the fact that it contributes around 10% to the global GDP, valuing close to USD 9 trillion. In terms of employment, the travel and tourism industry employed around 330 million people globally in 2019; which means 1 out of every 10 jobs globally was supported by travel and tourism industry. The travel and tourism industry has the potential to stimulate economic growth, create employment and business opportunities, and bring social inclusiveness. India-10th the Largest tourism economy globally in terms of GDP contribution India too is one the key nations in global travel and tourism industry. According to the World Travel and Tourism Council estimates, India ranked 10th among the 185 countries in term of travel and tourism industry's total contribution to GDP in 2019. Globally, India is the only country after China and Philippines that has showcased a higher tourism industry GDP growth (~5%) than that the global average (~3.5%). Some of the quickly key facts about the sector's contribution and its role in India's economy are highlighted below.

Impact of Tourism Sector in India's economy

Tourism sector's contribution to India's GDP 6.8% India's position globally in terms of World Tourist Arrival 23rd reemployment generated by the tourism sector 14 Million India's position globally in terms of world Tourism Receipts 12th total number of Foreign tourist Arrival (FTAs) 10.9 Million India's position in Asia Pacific Region in terms of World Tourist Arrival 8th Total number of Domestic Tourist visits 2,322 Million India's position in Asia Pacific Region in terms of World Tourism Receipt 6th Earnings from

---

¹⁷ Asst. Professor Economics, Govt. Arts College, Talaja

શબ્દાસન એ જ વિક્રમાસન

(બિપિન આશરની શબ્દસાધના)

સંપાદકો

જે. એમ. ચંદ્રવાડિયા ॥ ભરત પંજ્યા

૯. 'માઈલસ્ટોન' : કૃતિલક્ષી વિવેચનનો માઈલસ્ટોન

ડૉ. રાજેન્દ્રકુમાર આર. બાંભણિયા

વિવેચનનું કાર્ય ખૂબ અઘરું હોય છે કારણ કે વિવેચકે પોતાનાં બંધનો, અનુબંધો, ગ્રહો, પૂર્વગ્રહો, રાગ, દ્વેષ વગેરેનો પરિત્યાગ કરી કોઈપણ કૃતિ, કર્તાનું મૂલ્યાંકન કરવાનું હોય છે. સામાજિક, રાજકીય, ધાર્મિક આબોહવામાં શ્વસતા માનવ-વિવેચક માટે આવું તાટસ્થ્ય પાળવું, નભાવવું ખૂબ અઘરું હોય છે. તેમ છતાં ઘણાં વિવેચકો આવા તાટસ્થ્યને વધારેમાં વધારે પાળી શકે, નભાવી શકે એ માટેના સક્રિય પ્રયાસો કરી વિવેચનનું અઘરું કાર્ય કરતાં હોય છે. ડૉ. બિપિન આશરના અભ્યાસલેખો, વિવેચનોના અભ્યાસ દરમ્યાન મેં એમના વિવેચનોમાં આ ગુણો અનુભવ્યા છે. ડૉ. બિપિન આશર ખૂબ સક્રિય અને નોંધપાત્ર વિવેચક છે.

વિવેચનનું કાર્ય અઘરું છે, પણ વિવેચન કે વિવેચકનું વિવેચન કરવું એ તો એથીયે વધુ અઘરું કાર્ય છે. તેમ છતાં વિવેચનનું વિવેચન કે વિવેચકનું વિવેચન થાય અને થતું રહે એ સાહિત્યજગતમાં સ્વસ્થ આબોહવા નિર્માય એ માટે જરૂરી છે. એ આશયને ધ્યાનમાં રાખીને અહીં ડૉ. બિપિન આશરના ૧૯૯૯માં પ્રકાશિત થયેલા 'માઈલસ્ટોન' વિવેચનસંગ્રહનો પરિચયલક્ષી અભ્યાસ હાથ ધર્યો છે. પોતે જ્યાં અધ્યાપક તરીકે સેવાઓ આપી એવા 'બીલીમોરા' શહેરને વિવેચકે આ પુસ્તક અર્પણ કર્યું છે. તો 'માણ્યું તેનું સ્મરણ કરવું એ ય એક લ્હાણું' નામક ભૂમિકામાં પણ વિવેચકે બીલીમોરા અને ત્યાંનાં સંસ્મરણોને વાગોળ્યાં છે. અર્પણ અને ભૂમિકાને જોતાં વિવેચકની સંવેદનશીલ પ્રકૃતિનો પરિચય થાય છે. આ વિવેચનસંગ્રહમાં કુલ ૬ અભ્યાસલેખ સમાવિષ્ટ છે. આ અભ્યાસલેખોના પરિચયલક્ષી અભ્યાસ દ્વારા વિવેચકનો અભિગમ અને તેમની વિવેચકીય સૂઝ, સમજને પામવાનો ઉપક્રમ છે.

A
Two - Day
National Conference
on

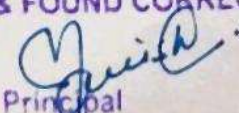
"Engendering Development : Issues and Challenges before India"

21-22 March 2013

R. R. Lalan College of Arts & Science
Mandvi Road, Bhuj-Kachchh
Ph: 02832-250117

CHECKED & FOUND CORRECT

Principal
Tolani Commerce College
Adipur (Kutch)

Coordinator

Paresh R. Raval

Principal

R. R. Lalan College, Bhuj

Co - Coordinator

Dr. H. G. Agravat

Asst. Professor

R. R. Lalan College, Bhuj

Editor

Manoj B. Chhaya

Asst. Professor

R. R. Lalan College, Bhuj

Published by: ISBN No : 978-93-82761-15-0

Utkarsh Academy

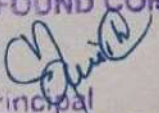
11, Falguni Apartment

Opp: Town Hall, Near Jubeli Circle

Bankers Colony, Bhuj-Kutch

Ph: 02832-252235 M.9913439007

CHECKED & FOUND CORRECT

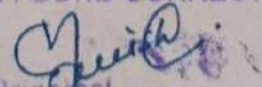

Principal
Tolani Commerce College
Adipur (Kutch)

Index

Sr. No.	Title of Paper	Name of Author	Page No.
1	ENGENDERING DEVELOPMENT THROUGH GENDER BUDGETING – ISSUES IN INDIA	Prof. (Dr.) Vandana Bhavsar	1-13
2	Engendering Development through Higher Education in India: Are we on the right track?	Dr. Kinjal Ahir	14-29
3	सामाजिक क्षेत्र में लिंग विभेद	डॉ. हरिभाई एम. पटेल	30-37
4	महिला विकास के विभिन्न आयाम	कपिल ल. देशवाल	38-44
5	Gender differences in labor market participation productivity and earnings-A case study of intra-district inequalities observed in Kachchh district	Rupal Joshi	45-49
6	Gendering the Professions For the Professional Development of women	Dr. Sarla A Santwani	50-58
7	સંમેલિત શિક્ષણ યોજના અંતર્ગત જાતિયતાનો અભ્યાસ	ડો. ડી.એમ.બકરાણીયા ડો. જે.એચ. ગજજર	59-63
8	A STUDY OF MENTAL HEALTH OF HIGHER SECONDARY SCHOOL TEACHERS IN RELATION TO THEIR GENDER AND AREA OF RESIDENCY	SHIPRA K.DOOBAL	64-68
9	સ્ત્રીશિક્ષણ- સમાન શૈક્ષણિક તકો	Pro. Dr. Hitarthi. G. Agravat	69-76
10	સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓમાં કામ કરતી મહિલાઓ અને લૈંગિકતા આધારિત પરીબળો	આશિષ ખાતરા મુકેશ પ્રજાપતિ	77-87
11	સ્ત્રીઓની બેવડી જવાબદારીઓ અને સમસ્યાઓ : એક અભ્યાસ	ડો. જે. ડી. ડામોર	88-94
12	આધુનિક નારીની બદલાયેલ તસવીર	ડૉ. દ્વીકલ એન. તિવારી	95-99
13	DOES EMPLOYMENT EMPOWER WOMEN? AN ANALYSIS OF EMPLOYMENT AND WOMEN'S EMPOWERMENT IN BHACHAU TALUKA OF KUTCH DISTRICT	Shilpa G. hadiya & Pooja J. Thacker	100-113

CHECKED & FOUND CORRECT

 Principal
 Tolani Commerce College
 Adipur (Kutch)

Title

INFLATION: THE CONCEPT AND TRENDS

Author

Dr. Shilpa G. Hadiya

M.A, M.phil., Ph.D (Economics)

Asst. Prof. at

Shree Vani-Vinayak Arts and

Commerce College Bhachau Kutch.

Published by

Uttakarsh Academy

11, Falguni Apartment

Opp. Town Hall, Bankers Colony

Bhuj-Kachchh-Gujarat. Pin:370001

ISBN 978-93-84742-12-6

First Addition 2015

Copy - 200

Prize : 150

Type Setting

Uttakarsh Academy

11, Falguni Apartment,

Bankers Colony, Bhuj(Kachchh)

Ph: 02832-252235 (M) 9913439007,

Email: vvjani26@gmail.com

*Dedicated
To
My Beloved Mother*

CHECKED & FOUND CORRECT

Shilpa
Principal
Tolani Commerce College
Adipur (Kutch)

PREFACE

Title :
INTERNATIONAL TRADE

Author:
Dr. Shilpa Hadiya
M.A, M.phil., Ph.D (Economics)
Asst. Prof. at
Shree Vani-Vinayak Arts and Commerce College
Bhachau Kutch

Published by
Uttakarsh Academy
11, Falguni Apartment
Bankers Colony
Bhuj(Kachchh) - 370 001

ISBN 978-93-84742-61-4

First Addition 2015
Copy - 300
Rs.230

Type Setting
Uttakarsh Academy
15, Falguni Apartment
Bankers Colony
Bhuj(Kachchh) - 370 001
Phn 02832-252235 (M) 9913439007

શ્રી ઉત્તકર્શ અકેડમી બાંધકામ લેખકને રહેશે અને પ્રુફસન
અને અન્ય તમામ જવાબદારી લેખકની રહેશે.

This book is primarily meant for students having an elementary knowledge of inflation. It takes the reader from the basics of inflation to the inflationary trends in India during the period 1951 to 2011. It treats the subject matter in a precise and simple manner, charts and diagram.

First I owe to the Almighty for giving me Strength and Courage to complete the task.

I am fortunate to have the deepest kind hearted parents whose blessings have always been a source of inspiration in my life.

At this moment of accomplishment, I express my deep sense of gratitude to my guide Dr. Tushar Haht, Dr. Bhavesh Bhatt for his continuous guidance during the process of writing this book.

I am deeply indebted to various authors and publishers whose book I have gone through during the process of writing this book.

I acknowledge my thanks to all my friends and family members who directly or indirectly encouraged and assisted me in completing this work. I owe my gratitude to the dedicated team of my publisher Uttakarsh Academy for publishing this book.

Any suggestion to improve the books are most welcome.

Shilpa Hadiya

TRUE COPY
S.V.V. Arts & Commerce College
Bhuj, Kachchh
S.V.V. ARTS & COMMERCE COLLEGE
BHUCHAU, KACHCHH

ટાઈટલ
જાહેર અર્થવિદ્યા - I

લેખક
ડૉ. શિલ્પા હડિયા
M.A., M.phil, Ph.d (Economics)
અધ્યાપક
શ્રી વાણી-વિનાયક આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, ભચાઉ

પ્રકાશક
ઉત્કર્ષ એકેડેમી
૧૧, કાલગુની એપાર્ટમેન્ટ
ટાઉન હીલ સામે, બેન્કર્સ કોલોની,
ભુજ-૩૨૭

ISBN 978-93-84742-53-9

પ્રથમ આવૃત્તિ : ૨૦૧૫
પ્રત : ૨૦૦
મૂલ્ય : ૧૮૦

ટાઈપ સેટીંગ અને પ્રિન્ટીંગ
ઉત્કર્ષ એકેડેમી

૧૧, કાલગુની એપાર્ટમેન્ટ
ટાઉન હીલ સામે, બેન્કર્સ કોલોની, ભુજ-૩૨૭
ફોન. ૦૨૮૩૨-૨૫૨૨૩૫ મો. ૯૯૧૩૪૩૮૦૦૩
આ પુસ્તક તમામ અધિકાર સંપત્તિ રહેશે અને પુસ્તકના સંપાદકની
તમામ જવાબદારી સંપત્તિ રહેશે.

બી.એ સેમેસ્ટર 5 માટે

કચ્છ યુનિવર્સિટીના અભ્યાસક્રમ

મુજબ રેગ્યુલર અને એક્ષટર્નલના

વિદ્યાર્થીઓ માટે

અર્થશાસ્ત્ર પેપર-13

CHECKED & FOUND CORRECT

Principal
Tolani Commerce College
Adipur (Kutch)

Title :
BASIC CONCEPTS OF MICRO ECONOMICS

Author:
Dr. Shilpa Hadiya
M.A., M.phil., Ph.D (Economics)
Asst. Prof. at
Shree Vani-Vinayak Arts and Commerce College
Bhachau Kutch

Published by
Uttakarsh Academy
11, Falguni Apartment
Bankers Colony
Bhuj(Kachchh) - 370 001

ISBN 978-93-84742-59-1

First Addition 2015
Copy - 300
Rs.230

Type Setting:
Uttakarsh Academy
15, Falguni Apartment
Bankers Colony
Bhuj(Kachchh) - 370 001
Ph: 02832-252235 (M) 9913439007

© આ બુકના તમામ અધિકાર લેખકને રહેશે અને બુકના
લખાણની તમામ જવાબદારી લેખકની રહેશે.

PREFACE

This book is primarily meant for students having an elementary knowledge of basic concepts of micro economics. It treats the subject matter in a precise and simple manner, charts and diagram.

First I owe to the Almighty for giving me Strength and Courage to complete the task.

I am fortunate to have the deepest kind hearted parents whose blessings have always been a source of inspiration in my life.

At this moment of accomplishment, I express my deep sense of gratitude to my guide Dr. Tushar Hathi, Dr. Bhavesh Bhatt for his continuous guidance during the process of writing this book.

I am deeply indebted to various authors and publishers whose book I have gone through during the process of writing this book.

I acknowledge my thanks to all my friends and family members who directly or indirectly encouraged and assisted me in completing this work. I owe my gratitude to the dedicated team of my publisher Uttakarsh Publications for bringing this book.

Suggestions to improve the books are most welcome.

8, Kallash Nagar
Anjar, Kutch

Dr. Shilpa Hadiya

TRUE COPY
Dr. Shilpa Hadiya
M. A. M. PHIL. PH. D.
ECONOMICS
SHREE VANI-VINAYAK
ARTS & COMMERCE COLLEGE
BHACHAU KUTCH

Title :
BUSINESS RESEARCH METHODS

Author:
Dr. Shilpa Hadiya
M.A, M.phil., Ph.D (Economics)
Asst. Prof. at
Shree Vani-Vinayak Arts and Commerce College
Bhachau Kutch

Published by
Uttakarsh Academy
11, Falguni Apartment
Bankers Colony
Bhuj(Kachchh) - 370 001

ISBN 978-93-84742-60-7

First Addition 2015
Copy - 300
Rs.230

Type Setting
Uttakarsh Academy
15, Falguni Apartment
Bankers Colony
Bhuj(Kachchh) - 370 001
Ph: 02832-252235 (M) 9913439007

© આ બુકના તમામ અધિકાર લેખકને રહેશે અને બુકના
શીટોની તમામ જવાબદારી લેખકની રહેશે.

PREFACE

This book is primarily meant for students having an elementary knowledge of business research methods. It takes the reader from the basics of research to the business research methods. It treats the subject matter in a precise and simple manner, charts and diagram.

First I owe to the Almighty for giving me Strength and Courage to complete the task.

I am fortunate to have the deepest kind hearted parents whose blessings have always been a source of inspiration in my life.

At this moment of accomplishment, I express my deep sense of gratitude to my guide Dr. Tushar Hathi, Dr. Bhavesh Bhatt for his continuous guidance during the process of writing this book.

I am deeply indebted to various authors and publishers whose book I have gone through during the process of writing this book.

I acknowledge my thanks to all my friends and family members who directly or indirectly encouraged and assisted me in completing this work. I owe my gratitude to the dedicated team of my publisher Uttakarsh Academy for printing this book.

Suggestions to improve the books are most welcome.

Uttakarsh Nagar
Bhuj, Kutch

Shilpa Hadiya

TRUE COPY
Dr. Tushar Hathi

S.V.V. ARTS & COMMERCE COLLEGE
BHACHAUKUTCH

અર્થશાસ્ત્રનો પરિચય

INTRODUCTION OF ECONOMICS

લેખકો

ડૉ. સી.એસ. ઝાલા
આસિસ્ટન્ટ. પ્રોફેસર (અર્થશાસ્ત્ર)
શ્રી. આર. આર. લાલન કોલેજ. ભુજ

ડૉ. શિલ્પા જી. હડિયા
આસિસ્ટન્ટ. પ્રોફેસર (અર્થશાસ્ત્ર)
શ્રી. આર. આર. લાલન કોલેજ. ભુજ

વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭

આર્થિક ક્ષિતીજે ઉભરતા રાષ્ટ્રો
એક વિહંગાવલોકન

સંપાદક

ડો. તુષાર હાથી

CHECKED & FOUND CORRECT

Yash
Principal
Tolani Commerce College
Adipur (hutch)

CHECKED & FOUND CORRECT

Tolani Commerce College
Adipur (hutch)

ટાઈટલ
આર્થિક સિતીજે ઉભરતા રાષ્ટ્રો એક વિહંગાવલોકન

સંપાદક
ડૉ.તુષાર હાથી

પ્રકાશક
ઉત્કર્ષ એકેડેમી
૧૧, ફાલ્ગુની એપાર્ટમેન્ટ
ટાઉન હોલ સામે, બેન્કર્સ કોલોની,
ભુજ-૬૨૬૭

ISBN 978-93-82761-52-5

પ્રથમ આવૃત્તિ : ૨૦૧૪
પ્રત: ૫૦૦
મૂલ્ય: ૧૦૦

ટાઈપ સેટીંગ અને પ્રિન્ટીંગ
ઉત્કર્ષ એકેડેમી
૧૧, ફાલ્ગુની એપાર્ટમેન્ટ
ટાઉન હોલ સામે, બેન્કર્સ કોલોની, ભુજ-૬૨૬૭
ફોન. ૦૨૮૩૨-૨૫૨૨૩૫ મો.૯૯૧૩૪ ૩૯૦૦૭
Email: utf26@rediffmail.com
web: www.utkarshfoundationbhuj.org

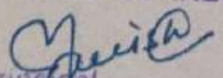
CHECKED & FOUND CORRECT

Principal
Tolani Commerce College
Adipur (Kutch)

લેખક સૂચિ

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	લેખકનું નામ
૧	બ્રિક્સ - પૂર્વભૂમિકા	પ્રા.પરેશ રાવલ, ઈ.આચાર્ય, શ્રી આર.આર.લાલન કોલેજ, ભુજ
૨	બ્રિક્સ - જનસંખ્યા	પ્રા. ડો. ભાવેશ ભટ્ટ, ઈ.આચાર્ય, રાજાભાઈ કોલેજ ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઈકોનોમિક્સ, ગાંધીધામ
૩	બ્રિક્સ - ક્ષેત્રિય વિહંગાવલોકન	રણછોડ ગાગલ, મુ.અધ્યાપક, શ્રી આર.આર.લાલન કોલેજ, ભુજ
૪	બ્રિક્સ - સામાજિક ક્ષેત્ર	શીલ્પાબેન હડીયા, અધ્યાપક, શ્રી વી.વી. આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, ભચાઉ
૫	આર્થિક નિર્દેશકો	પ્રા.પરેશ રાવલ, ઈ.આચાર્ય, શ્રી આર.આર.લાલન કોલેજ, ભુજ
૬	બ્રિક્સ - વ્યાપાર સંબંધો	રણછોડ ગાગલ, મુ.અધ્યાપક, શ્રી આર.આર.લાલન કોલેજ, ભુજ
૭	બ્રિક્સ - સામ્યતા, પ્રશ્નો અને પડકારો	પ્રા. ડો. ભાવેશ ભટ્ટ, ઈ.આચાર્ય, રાજાભાઈ કોલેજ ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઈકોનોમિક્સ, ગાંધીધામ

CHECKED & FOUND CORRECT

 Principal
 Tolani Commerce College
 Adipur (Kutch)

TITLE: ECONOMICS OF ENVIRONMENT

Name of the Authors: SHILPA GOPALJEE HADIYA

Published by: SELF (SHILPA GOPALJEE HADIYA)

Date of Publication: 23 SEPTEMBER 2023 (23/09/2023)

Edition: First edition volume.1

Publisher's address:

8, KAILASH NAGAR DABDA ROAD, ANJAR KUTCH 370110

Printer's Details: SHILPA GOPALJEE HADIYA

Head, Department of Economics, Shri R.R. Lalan College, Bhuj

Country of Publication: INDIA

PRODUCT FORM: Single-component retail product/E-BOOK

LANGUAGE: Gujrati

ISBN: 978-93-5917-574-4

Copyright:

All rights reserved to SHILPA GOPALJEE HADIYA.

TITLE: ECONOMICS OF ENVIRONMENT

Name of the Authors: SHILPA GOPALJEE HADIYA

Published by: SELF (SHILPA GOPALJEE HADIYA)

Date of Publication: 23 SEPTEMBER 2023 (23/09/2023)

Edition: First edition volume.1

Publisher's address:

8, KAILASH NAGAR DABDA ROAD, ANJAR KUTCH 370110

Printer's Details: SHILPA GOPALJEE HADIYA

Head, Department of Economics, Shri R.R. Lalan College, Bhuj

Country of Publication: INDIA

PRODUCT FORM: Single-component retail product/E-BOOK

LANGUAGE: Gujrati

ISBN: 978-93-5917-574-4

Copyright:

All rights reserved to SHILPA GOPALJEE HADIYA.

TITLE: ECONOMICS OF ENVIRONMENT

Name of the Authors: SHILPA GOPALJEE HADIYA

Published by: SELF (SHILPA GOPALJEE HADIYA)

Date of Publication: 4 DECEMBER 2023 (04/12/2023)

Edition: First edition volume.1

Publisher's address:

8, KAILASH NAGAR DABDA ROAD, ANJAR KUTCH 370110

Printer's Details: SHILPA GOPALJEE HADIYA

Head, Department of Economics, Shri R.R. Lalan College, Bhuj

Country of Publication: INDIA

PRODUCT FORM: Single-component retail product/E-BOOK

LANGUAGE: Gujrati

ISBN: 978-93-6013-203-3

Copyright:

All rights reserved to SHILPA GOPALJEE HADIYA.

શ્રી આર. આર. લાલન કોલેજ ભૂજ

NSS & અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ અંતર્ગત

કચ્છ જિલ્લાના કાળી તલાવડી ગામનો શિક્ષણ અને આરોગ્ય વિષયક

સુવિધાઓનો સર્વેક્ષણ

(A SURVEY ON HEALTH AND EDUCATION FACILITY IN KALI
TALAVADI VILLAGE OF KUTCH DISTRICT)

સંશોધકો

1. ડૉ. શિલ્પા જી. હડિયા - વિભાગ અધ્યક્ષશ્રી, મ.પ્રાધ્યાપક અર્થશાસ્ત્ર

વિભાગ

2. શ્રી રમેશ એન. વરચંદ - મ.પ્રાધ્યાપક અર્થશાસ્ત્ર

3. શ્રી રાધેશ્યામ છાંગા - મ.પ્રાધ્યાપક અર્થશાસ્ત્ર

અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ વર્ષ-૨૦૨૩

A SURVEY ON HEALTH AND EDUCATION FACILITY IN KALI TALAVDI
VILLAGE OF KUTCH DISTRICT

(કચ્છ જીલ્લાના કાળી તલાવડી ગામનો શિક્ષણ અને આરોગ્ય વિષયક સુવિધાઓનો સર્વેક્ષણ)

Name of the Authors:

1. Dr. Shilpa G Hadiya
2. Mr. Ramesh N. Varchand
3. Mr. Radheshyam R. Chhanga

Published by:

Department of Economics, Shri R. R. Lalan College, Bhuj- Kutch.

Date of Publication: 29 April 2023

Edition: First edition volume.1

Publisher's address:

Department of Economics,
Shri R. R. Lalan College,
Opp. Ranjit Vilas Palace, College Road,
Bhuj-Kutch, 370001.

Printer's Details: Department of Economics

Shri R.R. Lalan College, Bhuj

ISBN: 978-93-5895-973-4

Copyright:

All rights reserved to Dept. of Economics, Shri R.R. Lalan College, Bhuj-
Kutch

ભારતનો ઇતિહાસ (મરાઠા યુગ)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. છાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5321-550-7

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. ૧૨૦૬ થી ઈ.સ. ૧૫૨૬)

પ્રકાશક :

ડૉ. એન. એન. છાંગા

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૨૦-૨૧

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5408-236-8

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ (ફ્રાન્સની ક્રાંતિથી રાષ્ટ્રસંઘ સુધી)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. ઇાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5346-210-9

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. ઇાંગા

યુરોપનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. ૧૯૨૦ થી ઈ.સ. ૧૯૫૦)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. છાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5321-374-9

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. ૧૨૦૬ થી ઈ.સ. ૧૫૨૬)

પ્રકાશક :

નંદલાલ એન. છાંગા

મુ. પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5321-861-4

કિંમત રૂપિયા - ૧૧૫/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ (મોર્ય યુગથી ઈ.સ. ૬૫૦ સુધી)

પ્રકાશક :

ડૉ. નંદલાલ એન. છાંગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અંજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5346-347-2

કિંમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનું લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સંદર્ભ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સંપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. છાંગા

આધુનિક વિશ્વની મુખ્ય ક્રાંતિઓ

પ્રકાશક :

નદલાલ એન. ઇાગા

મુ.પો. રતનાલ, તાલુકો : અજાર,

જિલ્લો : કચ્છ. ૩૭૦૧૦૫

પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૨૦

પ્રત - ૧૦૦

ISBN : 978-93-5408-744-8

કિમત રૂપિયા - ૧૦૦/-

આ પુસ્તકનુ લખાણ લેખક દ્વારા વિવિધ સદ્ભૂમિ પુસ્તકોને આધાર તરીકે રાખી લખેલ છે. પુસ્તકના તમામ હક લેખકને સ્વાધીન છે. તેથી આ પુસ્તકના કોઈપણ લખાણનો ઉપયોગ કરતા પહેલા લેખકની મજૂરી લેવી આવશ્યક છે. આ પુસ્તકની ઝેરોક્ષ નકલ કરાવવી સપૂર્ણ ગેરકાયદેસર છે. તેની તમામે નોંધ લેવી.

ટાઈપીંગ :

નવિન એન. ઇાગા

(i)

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयग्रन्थमाला - २५

भारतस्य बौद्धिकात्मनिर्भरतायां संस्कृतशास्त्राणां भूमिका (राष्ट्रीयपरिसंवादे प्रस्तुतानां शोधलेखानां सङ्ग्रहः)

प्रधानसम्पादकः

डॉ. ललितकुमार पटेलः

का. कुलपतिः, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावलम्

सम्पादकः

डॉ. जानकीशरण आचार्यः

सहायकाचार्यः, दर्शनविभागः, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावलम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः,
वेरावलम्

संस्कृत-साहित्य-अकादमी
गान्धीनगरम्

प्रकाशकः

डॉ. दशरथ जादवः

कुलसचिवः

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

राजेन्द्रभुवनमार्गः, वेरावलम् - ३६२ २६६

गीर-सोमनाथजनपदम् (गुजरातम्)

दूरभाषः - 02876-244532

www.sssu.ac.in

डॉ. जयेन्द्रसिंह जादवः

महामात्रः,

गुजरात-साहित्य-अकादमी,

प्रथमतलम्, अभिलेखागारभवनम्, सेक्टर-१७

गान्धिनगरम् - ३८२०१७ (गुजरातम्)

दूरभाषः - 079-23256797, 98

www.sahityaacademy.gujarat.gov.in

सहायकसम्पादकः समन्वयकश्च

डॉ. कार्तिक पण्ड्या

संशोधनाधिकारी, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वेरावलम्

© *Shree Somnath Sanskrit University, Veraval - 2022*

Note: The statements and views expressed by the authors of articles in this conference proceeding are their own and not necessarily of the editors. The responsibility of the facts stated, opinions expressed, or conclusions reached, is entirely that of the author of respective research articles and that Shree Somnath Sanskrit University accepts no responsibility for them. All authors are responsible for plagiarism.

संस्करणम् - प्रथमम्

वर्षम् - सितम्बर, २०२२

प्रतिकृतयः - ३५०

ISBN - 978-93-83097-53-1

मूल्यम् - ₹ १५४०

मुद्रकः - झेनिथ ग्राफिक्स

ब्रज-प्लाजा, जैन देरासर मार्गः, वेरावलम् - ३६२ २६६,

जि. गीर-सोमनाथः, गुजरातम्

५२. अभिज्ञानशाकुन्तलम् में निर्वचन - आदर्श डी. बालधा..... ४२१
५३. गर्भाधान एवं प्रजनन-विज्ञान - डॉ. समीरकुमार के. प्रजापति ४३२
५४. आधुनिक खगोलशास्त्र की शाखाएं और
आत्मनिर्भरता - डॉ. भरतकुमार डी. परमार ४४१
५५. संस्कृत वाङ्मय में विज्ञान - आशियानाबानु अब्दुलकैयुम शेख.... ४४७
५६. संस्कृत वाङ्मय में प्रशासन - महेन्द्रभाई बी. परमार ४५५
५७. भारतीय बौद्धिक सम्पदा -
वैदिक गणित की बौद्धिक सम्पदा - डॉ. अलका एन. चौहान ४६५
५८. संस्कृत वाङ्मय में आयुर्वेद विज्ञान - नन्दन ए. पण्ड्या..... ४७७
५९. संस्कृत साहित्य में प्रजनन विज्ञान - परमार काजल दलसुखभाई..... ४८३
६०. चरकसंहिता - मनावोत्कर्ष जन्मजात
संस्कारों का अवदान - पियूष वि. लिम्बासिया ४८८
६१. शुक्रनीति की शासनव्यवस्था एवं प्रासङ्गिकता - डॉ. जिज्ञासा वी. सोलंकी..... ४९९
६२. श्रीमद् भगवद् गीता में निर्दिष्ट योग एवं स्वास्थ्य - डॉ. हसमुख एस. बारोट..... ५०६
६३. वैदिक वाङ्मय में अर्थव्यवस्था - रविशंकर महापात्र..... ५१०
६४. संस्कृत साहित्य में आयुर्वेद : अथर्ववेद के संदर्भ में - पटेल प्रियंका अजयभाई..... ५१७
६५. संस्कृत वैदिक साहित्य में बौद्धिकात्मनिर्भरता - भाविनकुमार जीवलभाई गांगोडा . ५२३
६६. संस्कृत वाङ्मय में धातुविज्ञान - परमार भारतीबेन प्रभुभाई ५२३
६७. संस्कृत वाङ्मय में स्मृति एवं पुराणोक्त राजनीति - डॉ. गीता भूत..... ५३३
६८. पुराण साहित्य में उपलब्ध औषधियों का
परिचय एवं आयुर्वेदीय महत्त्व - पठान साहेराबानु अनवरखान.... ५४०

The Breadwinner

Jayant Khatri

Although burdened by her toiling existence of sixteen years, Lakhdi's youth had bloomed recklessly. Lakhdi was unaware of her youthful appeal. She had no time for anything—not even to comb her hair. Lakhdi was happy in what life had bestowed on her—her youthful enthusiasm, zeal for life, hopeful outlook and slogging days.

When she started her usual day at dawn, walking to the village pond to fetch water for money, she would make a list of the chores for the rest of the day. Yet she never missed appreciating—though momentarily—a beautiful bird on a swinging twig or the soft, golden rays at day break.

When she looked around the pond and found herself alone there, she would indulge in appreciating herself in the still waters of the pond that looked like a mirror. Her image on the water would make her feel as if her heart had skipped a few beats. At such brief moments when she found a delightful change taking place all around her, she did not like to disturb the calm and stillness of the pond. She would feel as if the sights around her had turned more beautiful and the silent symphony of Nature had an enhanced appeal.

Such moments however did not last long!

Soon Lakhdi would turn conscious of the burden of life on herself and her calculative mind would whip her back to toil. Lakhdi would sever her ties of affection with the still surface of the pond and ruthlessly thrust her earthen pot into the pond. As the air made way for the water, Lakhdi enjoyed the sound of bubbles. The sound made Lakhdi smile, and with her smiled the entire world of labour and toil.

Lakhdi was yet to see the darker shades of existence.

Lakhdi would often be tired after fetching water for the several houses where she served as a maid. She would reach home only to find that her own household had little water. She would request her old, coughing mother to

Lakhdi's eyes were clouded for some seconds. When the thud and thump of Vitthal being dragged could be heard no more, the house was gripped in frightful silence. The mother was not coughing either. No one had anything to say. There was nothing left to be said.

The officer staying back fought that silence in the house and asked Lakhdi's father, "How is your health, Nathubhai? Your legs are gone now, eh?"

Lakhdi's father did not answer—his eyes getting wet and blinked dry. He was probably inattentive to the officer's conversation. Before he could speak, his lips twitched. In a hoarse voice he asked the officer:

"Sir, when will this war end?"

"Khichdi"

THE INVISIBLE WORLD

Poems by **INDRA SHAH**

Translated by **Manoj Chhaya**

WRITING PERSONAL LANGUAGE EXPERIENCE: TOWARDS A TASK-BASED METACOGNITIVE AND SELF-REFLEXIVE PRACTICE IN UG LEARNERS

Abstract

While it has been established that adult foreign/second language learners benefit from metacognitive awareness about their own learning (Maki and McGuire 2002; Anderson 2002, Livingston 1997, Wenden 1998), many of the prevalent practices in the language syllabi for higher education in India are yet to reflect this fact fully. A learner's awareness about the phases of learning - from planning one's language learning to monitoring and evaluating one's strategies - can lead to improved language skills.

It has been observed that learners want to improve their writing and teachers advise them to practice writing, but learners do not know what they should write about. In this scenario, writing personal journals about language learning experience is considered to be 'a painless way' (Hopkins 2010) to improve writing. Since it involves not only the mechanical process or 'practice' of writing but also reflective thinking, it helps students achieve focus and a better knowledge about their own learning style.

The present paper describes in detail the current approach and practices of including writing tasks on learners' language experience, the objectives, materials, methods for developing/selecting materials, benefits, task-designs as well as evaluating strategies for and the outcomes of such inclusions. The paper also discusses the Indian context and differences to be taken into consideration to this basically non-Indian approach. The focus in this paper is primarily on basic expressive writing and secondarily on the transition to the stage of creative writing. It is hoped that this conceptual and descriptive paper will lead to more eclectic designs and practices to verify the efficacy and suitability of the approach.

Keywords : Metacognitive awareness, task based approach, Task based language teaching, writing tasks, eclectic designs

INTRODUCTION

Writing in English for many ELLs is a strenuous task and given a choice, they choose their mother tongue for writing. However, writing being an essential skill, learners cannot stay away from writing if they wish to be proficient in English. Learners are conscious about the importance associated with writing in English, but they find it demanding to use this productive skill of the language. Kanwal and Khurshid (2012) have observed in a study that more students preferred their first language to English. The tendency to use the mother tongue in the language transactions with a choice of language is observed among even the intermediate and advanced ELLs. It is not uncommon to see learners writing first in their native language and then trying to translate the text in English. Some of the common reasons quoted by ELLs for not choosing English for writing are fear of being incorrect in terms of spelling and grammar, fear of sounding foolish, getting conscious about writing, lack of confidence and miscommunication.

There have been many approaches to teach writing in an additional language. In 1940s and 1950s, audiolingual method was popular in writing classrooms. The aim of teaching writing was to reinforce oral language skills. The focus was on grammatical structures and classroom activities included gap-filling, substitutions, transformations

Manoj Chhaya

R.R. Lalan College, Bhuj

Abstract

Although more than a decade old, postmethod pedagogy is so inclusive in its rejection of any 'method' that it will continue to be relevant for a long time. Even eclectic approach ends up being a method for postmethod condition. The postmethod condition gives the authority to teachers to make decisions and generate innovative techniques specific to their own classroom. This paper focuses on using task-based instruction to teach literature at undergraduate level and argues that task-based instruction (TBI) in this context is very much an approach fitting to the philosophy of postmethod pedagogy. Ellis (2009) asserts that there is no single way of practising task-based instruction. This flexibility in task-based instruction allows it to be classified under postmethod philosophy. Although primarily intended for language instruction, the researcher has applied TBI to teaching literature. In this sense too it is a postmethod approach to teaching literature. Thus it is possible to look at TBI in the broader context of postmethod pedagogy to teach literature, in which tasks provide necessary context to students and focus on the intended form. The experimental study used as the basis for the above contentions uses post-test only design and combines qualitative and quantitative methods to conclude that task-based instruction with postmethod philosophy significantly improves learner's comprehensive and literary competence.

Keywords: Postmethod Pedagogy, Task-based Instruction, Teaching of Literature, Literary Competence

The word "postmethod" instantly reminds one of the broader paradigm of postmodernism. Essentially, it is undeniable that the postmethod pedagogy is postmodern in its approach to teaching and learning. As Brown (2002) suggests, the need for postmethod pedagogy was felt in the 1990s, when it was observed that no single method or pedagogical approach can serve the cause of teaching foreign languages. Postmethod philosophy focuses on

Translations

On Translating Jayant Khatri: Khichdi
Manoj B. Chhaya
165

The Breadwinner
Jayant Khatri
171

People
Vidya Sreenivasan
186

Cat At The Agrahaaram
Vidya Sreenivasan
197

Fixed Price
Vidya Sreenivasan
207

I Am a Bird
Manroop Dhingra
217

The Rogue (Mawali) –
Reena Shah
220

The Two Limits of a Detonated Bridge
Jaydeep Sarangi
232

Dalit Mirror
Jaydeep Sarangi

TRANSLATION STUDIES

Approaches and Practice

Edited by

Indira Nityanandam
Saikat Banerjee